

RETRO

ODA koordinerer digitalisering og transskribering af byråds- og sognerådsprotokoller

Opdateret marts 2022

ODA koordinerer digitalisering og transskribering af kommunalbestyrelsernes protokoller. Projektets navn er RETRO (for retrodigitalisering).

Kommunalbestyrelsen (byråd og sogneforstanderskab/sogneråd) er omdrejningspunktet i det kommunale selvstyre. Dens beslutningsdokumenter er centrale for det kommunale arkiv og for historieforskning lokalt og nationalt. De indeholder fortællingen om den lokale udmøntning af statslige politikker og kilder til det politiske liv fra græsrodder til organisationer og partier. Kommunalbestyrelsen er også arbejdsgiver og udfører af stort og småt. Dens beslutningsprotokoller er dermed en indgang til både konkrete menneskeskæbner og politiske beslutninger, det strategiske niveau og til forvaltningsniveauet.

Formål

Det er ODA's ambition, at RETRO vil skabe et grundlag for, at kommunernes historie og arkiver får en central placering i fremtidens digitale historieskrivning, herunder Digital Humanities. Det skal både ske gennem tilvejebringelsen af data og gennem kompetenceløft.

RETRO skal medvirke til at koordinere og styrke arkivernes digitaliseringsindsats.

RETRO skal fremme brugerinddragelse i arkivernes digitale aktiviteter i form af crowdsourcing og lokale netværk.

RETRO skal fortælle lokale historier og fremdrage lokale beslutninger, der kan danne bagtæppe og inspiration for både den nationale og den lokalhistoriske formidling.

Danske arkiver ønsker gennem RETRO at bidrage til internationalt udviklingsarbejde inden for tekstgenkendelse, digital arkivformidling og crowdsourcing.

Landsdækkende projekt

Alle arkiver i ODA og Sammenlutningen af Lokalarkiver kan deltage i RETRO.

Hvordan foregår det?

Processen er, at de enkelte arkiver selv uploader digitale billeder af deres protokoller til en hjemmeside og et program, Transkribus, der af READ Coop. READ forvaltes af Universität Innsbruck, og ODA er andelshaver deri. Se nærmere under samarbejds- og prismodel.

Fra hjemmesiden kan frivillige og andre brugere, f.eks. arkivet selv, tilgå protokollerne og transskribere dem. Data kan herefter fremvises eller eksporteres.

Hvad er READ?

READ står for Recognition and Enrichment of Archival Documents og har til formål at udvikle en teknologi til at genkende håndskrift i historiske dokumenter. Hertil kræves en stor mængde transskriberet tekst, der kan tjene som sammenligningsgrund.

Det bliver gjort via transskriberingsprogrammet Transkribus, som kan hentes gratis på nettet. Programmet gør det muligt på en enkelt og overskuelig måde at transskribere hele protokoller, og det gør det fleksibelt for de personer, som deltager i transskriberingsprocessen, at tilgå og overskue deres arbejde

Fordele ved at deltage

Som arkiv er det en stor fordel at have de primære kildesamlinger tilgængeliggjort digitalt. Sognerådsprotokollerne er en vigtig kilde til at forstå sin lokalhistorie, og de beslutninger, der blev truffet. Ved at deltage i dette projekt og få dem transskriberet i Transkribus får man gjort sine samlinger søgbare og let tilgængelige for arkivet og brugerne.

Hvad nu hvis det ikke virker med READ...?

Test viser, at Transkribus typisk har en fejlmargen på ca. 15 procent ved den første automatiske tekstgenkendelse baseret på en dokumentssamling, der ligner en typisk sognerådsprotokol med skiftende penneførere og et relativt begrænset antal sider. Hvis den samme hånd skriver flere end ca. 10 sider, falder fejlraten allerede og kan ende nede ved 3-5 procent.

Transkribus er også et almindelig crowdsourcingværktøj, der fungerer uafhængigt af den automatiske tekstgenkendelse. Transkribus arbejder ikke kun med håndskrift, men kan også genkende maskinskrift. Derfor har vi valgt at arbejde i Transkribus.

Hvad skal man kunne for at være med i projektet?

Der stilles ikke store krav til arkiverne for at kunne deltage. Man skal levere dokumenter i digital form (jf. nedenfor). Man skal have en basal forståelse for it.

De frivillige eller medarbejdere, der skal transskribere, skal have evne til at læse forskellige typer af håndskrifter. Men kan man ikke læse de ældste protokoller fra 1840'erne, er det måske en bedre idé at tage fat i 1930'erne eller et moderne materiale.

Hvad skal man levere?

Man skal selv levere digitaliserede dokumenter. De kan være affotograferede eller skannede. De skal oprettes og navngives individuelt efter de retningslinjer, projektlederen giver.

Det enkelte arkiv skal selv rekruttere frivillige eller stille personale til rådighed til transskribering.

Formidling af data

Der er adskillige (gode) ideer til formidlingsdelen, men der er ikke taget så mange skridt i den retning endnu.

Data med de transskriberede og tekstgenkendte protokoller overføres via Transkribus-softwaren til READ. Det betyder, at data skal formidles fra READ/Transkribus. Det vil enten ske via READ's egen platform eller som eksport af data derfra til en brugergrænseflade tilpasset vores data og behov.

Hvis data skal stilles til rådighed for analyse, processering og fortolkning (big data), skal data kunne udtrækkes. Det kunne være til en relevant Åben Data-plattform.

Deltagerne får et datasæt med egne data.

Det er vores hensigt at udvikle en mere dynamisk hjemmeside, der giver indblik i fremdragne historier og erfaringer og skaber overblik over deltagere, progression, 'succesrater' fra READ osv.

Tilgængelighed

Relevante tilgængelighedsregler skal overholdes. Mange protokoller er f.eks. opdelt i åbne og lukkede sager. For lukkede sager anbefaler vi, at man som udgangspunkt anvender Arkivlovens regler (75 år). Åbne sager, anbefaler vi, at man kan offentliggøre, hvis data tidligere har været offentliggjort (jf. svar fra Kulturministeriet til Frederikssund Kommune, 7/11 2016).

Koster det noget?

Deltagelsen er gratis for medlemsarkiver, men ODA har finansieret projektet gennem bevillinger i 2015-2017, og Aarhus Stadsarkiv har bidraget med midler fra en udviklingspulje.

Deltagelsen i READ koster ikke noget.

Hvordan kommer man med?

Projektet bygger på erfaringer fra Aarhus Stadsarkiv, som derfor er projektholder.

Ønsker man at vide mere om projektet, og hvordan man deltager, kan man kontakte Aarhus Stadsarkiv på mail stadsarkiv@aarhus.dk.

Projektleder er Søren Bitsch Christensen, Aarhus Stadsarkiv.